

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie ze skargi W. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku

pod sygn. akt III AUa 113/22

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 19 września 2023 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt III AUa 113/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie o sygn. III AUa 113/22 w terminie 2 (dwóch) miesięcy od dnia zwrotu akt;**
- 3. przyznaje W. G. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sumę pieniężną 3000 zł (trzy tysiące złotych) za okres od 22 grudnia 2017 r. do 19 września 2023 r.;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz W. G. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do**

dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

5. nakazuje zwrócić W. G. kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 7 czerwca 2023 r. adw. M. P. – pełnomocnik W. G. wniósł o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt III AUa 113/22, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego odpowiedniej sumy pieniężnej, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: „u.s.p.p.”);
3. zasądzenia na rzecz skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów postępowania wszczętego skargą, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu pełnomocnik skarżącego wskazał, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku wywołane na skutek apelacji złożonej przez Biuro Emerytalno-Rentowe Służby Więziennej, toczy się od 11 stycznia 2022 r. (data doręczenia apelacji do sądu I instancji). Przez ten okres w sprawie zostało wydane wyłącznie dwa zarządzenia – z dnia 27 stycznia 2022 r. w przedmiocie doręczenia stronie przeciwnej odpisu apelacji oraz z dnia 22 lutego 2022 r. w przedmiocie stwierdzenia, że odpowiedź na apelację została wniesiona w terminie. Od tamtego momentu – a zatem przez okres 18 miesięcy – nie wyznaczono terminu na rozpoznanie sprawy, ani też nie podjęto innych czynności w sprawie.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wniósł o oddalenie, a w przypadku jej uznania o przyjęcie najmniejszej kwoty odszkodowania przewidzianej przez u.s.p.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Po dokonanej na potrzeby rozpoznania niniejszej skargi analizie akt sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku pod sygn. akt III AUa 113/22, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w tej sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy, od momentu wpłynięcia do sądu II instancji 17 stycznia 2022 r. apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu z 17 listopada 2021 r., sygn. akt III U 7/23 złożonej przez Biuro Emerytalno-Rentowe Służby Więziennej, zostały podjęte następujące czynności:

19 stycznia 2022 r. wydano zarządzenie zarejestrowania sprawy pod sygn. III AUa 113/22, a także dokonano losowania przez System Losowego Przydziału Spraw Sędziego Referenta oraz zarządzono doręczenie apelacji stronie przeciwnej, co nastąpiło 21 stycznia 2022 r. 17 lutego 2022 r. wpłynęła odpowiedź na apelację, zaś 22 lutego 2022 r. w sprawie wydane zostało zarządzenie o zakwalifikowaniu sprawy do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, poza kolejnością. Po upływie ponad 9 miesięcy – 2 listopada 2022 r. Przewodniczący Wydziału wydał zarządzenie o rozpoznaniu sprawy w terminie do 29 grudnia 2023 r. Następnie – 5 czerwca 2023 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku zarządził rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, o czym poinformowano strony 7 i 14 czerwca 2023 r. 20 czerwca 2023 r., a więc pięć dni po wpłynięciu skargi na przewlekłość do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Przewodniczący Wydziału skierował sprawę do rozpoznania na posiedzeniu w sierpniu 2023 r., jednak bez podania konkretnego dnia jej rozpoznania.

Zdaniem Sądu Najwyższego trwająca tak długo bezczynność sądu orzekającego w sprawie – w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że podejmowane w sprawie czynności

miały wyłącznie czysto techniczny charakter, uzasadnia stwierdzenie, że w postępowaniu nastąpiła przewlekłość. Jakkolwiek bowiem kilku, czy nawet kilkunastomiesięczny okres wyczekiwania na termin rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie, to jednak za nieuzasadnione uznać trzeba zwlekanie z wyznaczeniem terminu rozprawy przez okres ponad półtora roku, w sytuacji, gdy sprawa została uznana za pilną – o czym świadczy zarządzenie o rozpoznaniu jej poza kolejnością.

Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę na wielokrotnie podnoszoną kwestię pogarszającej się sytuacji kadrowej Sądu Apelacyjnego w Gdańsku oraz związanego z tym zwiększającego się obciążenia poszczególnych sędziów w tym Sądzie orzekających. W tym aspekcie nie sposób przypisać winy w powstaniu przewlekłości postępowania wyłącznie Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku. Wskazywane braki kadrowe wynikają bowiem ze złej organizacji wymiaru sprawiedliwości na poziomie ogólnokrajowym, ponieważ to na władzach państwowych spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Rzeczpospolita Polska ma, wypływający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.), obowiązek takiego organizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2005 r., III SPP 121/05; z 16 stycznia 2018 r., III SPP 57/17).

Niemniej jednak powołane okoliczności są całkowicie niezależne od stron toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku postępowania, a zwłaszcza od skarżącego, który swoim zachowaniem w nie przyczynił się do wydłużenia czasu jego trwania. Sygnalizowane trudności – choć z punktu widzenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku mają charakter obiektywny – nie powinny zatem blokować sprawnego prowadzenia postępowania.

Stosownie do art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku pod sygn. akt III AUa 113/22 dotychczas nie został wyznaczony termin rozprawy

apelacyjnej, gdyż zarządzenie Przewodniczącego Wydziału z dnia 20 czerwca 2023 r., ogranicza się jedynie do wskazania miesiąca – bez podania konkretnego dnia – skierowania sprawy na posiedzenie niejawne nie można uznać za realizację ww. czynności. Z tych też względów Sąd Najwyższy zalecił wyznaczenie daty rozpoznania niniejszej sprawy w terminie trzech miesięcy od dnia zwrotu akt sprawy.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 zd. 1 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł.

W ocenie Sądu Najwyższego odpowiednią sumą pieniężną, o którą wnioskował pełnomocnik skarżącego stanowić, będzie 3000 zł. Stanowisko to jest uzasadnione treścią art. 12 ust. 4 zd. 2 u.s.p.p., zgodnie z którym bazowa wysokość sumy pieniężnej, przyznawanej od Skarbu Państwa, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego postępowania.

O kosztach postępowania, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika skarżącej, będącego radcą prawnym, ustalone stosowanie do § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 z późn. zm.) na kwotę 240 zł, orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

[J.M.]

[ms]